

МАТЕРІАЛИ
ДЕВ'ЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Одеса
17 травня 2017 року

Україна Росія Бельгія
Швейцарія Литва
Конго Нігерія

Ukraine Russia Belgium Switzerland Lithuania

Congo Nigeria

- Гришак С. М.** (*Херсон, Україна*) 274
Бар'єри легітимації гендерної проблематики в академічному дискурсі вищої школи пострадянських країн
- Ткаченко С. В.** (*Одеса, Україна*) 276
Етична компетентність вчителя суспільно-гуманітарних дисциплін в розрізі поглядів педагогів-практиків
- Соляр Л. В.** (*Кременець, Україна*) 278
Загальнонаукова методологія проблеми формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва
- Москалюк О. І.** (*Хмельницький, Україна*) 280
Культуровідповідність освіти фахівців соціальної фери
- Сеньовська Н. Л.** (*Тернопіль, Україна*) 282
Особливості застосування художніх фільмів у процесі викладання курсу «Педагогіка»
- Гарбузенко Л. В.** (*Кропивницький, Україна*) 285
Професійна підготовка майбутніх вчителів образотворчого мистецтва
- Литвиненко І. С.** (*Миколаїв, Україна*) 286
Практико-орієнтовна підготовка студентів-психологів для Збройних Сил України
- Руденко Ю. Ю.** (*Кропивницький, Україна*) 289
Можливості соціального проектування в підготовці майбутніх соціальних працівників
- Мхитарян О. Д.** (*Миколаїв, Україна*) 292
Формування у студентів умінь навчально-корекційної роботи під час аналізу драматичного твору
- Сурякова М. В.** (*Дніпро, Україна*) 294
Особливості розвитку інтерпретаційних дій особистості у віці ранньої дорослості
- Голубенко Т. О.** (*Київ, Україна*) 296
Вплив неформальної освіти на професійну підготовку фахівців соціальної сфери в умовах вищої школи
- Дроздова І. П.** (*Харків, Україна*) 298
Проектна методика як ефективний вид інноваційної діяльності в навчанні української мови студентів вищої школи
- Колодійчук Ю. В.** (*Одеса, Україна*) 300
Ділові ігри як засіб підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності
- Семенкова А. М., Полоновська О. Д.** (*Одеса, Україна*) 302
Соціально-психологічні аспекти адаптації студентів-першокурсників до умов навчання у ВНЗ

практиці, раціональна організація діяльності, уміння проєктувати та передбачати її результати, здатність до самоосвіти та самовдосконалення, досягнення високого рівня компетентності, уміння адаптуватися у сучасних соціально-економічних умовах тощо.

Соціальний працівник (соціальний педагог) здатний бути носієм і творцем культури тільки тому, що він «занурений» у соціально-культурне середовище, у той культурний контекст, з якого засвоює свої уявлення, правила життя, способи дії, тому вплив культури на нього можна вважати інтегральним фактором його соціалізації, індивідуальним результатом опанування культурних цінностей суспільства, характеристикою освіченості та професійної компетентності.

Таким чином, культуровідповідність освіти фахівців соціальної сфери полягає в опануванні суб'єктами навчально-виховного процесу знань на рівні сучасних досягнень культури, розумінні її ролі у життєдіяльності суспільства та кожної людини, реалізації професійного впливу, який спрямований на залучення до загальнолюдських та національних цінностей, формуванні творчих здібностей, світоглядної позиції, здатності до саморозвитку та самовдосконалення.

ЛІТЕРАТУРА // LITERATURA // REFERENCES

1. Культурологія: теорія та історія культури: навч. пос. для студ. вищ. навч. закладів / І. І. Тюрменко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 368 с.

Сеньовська Н. Л. (*Тернопіль, Україна*)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ПЕДАГОГІКА»

У тезах обґрунтовано можливість використання художніх кінострічок під час вивчення окремих тем курсу «Педагогіка». Зазначено, що застосування високоякісних художніх фільмів активізує творче мислення, сприяє формуванню навичок аналізу й самоаналізу майбутніх учителів.

Senovska N. (*Ternopil, Ukraine*)

FEATURES OF APPLICATION OF ART FILMS IN THE PROCESS OF TEACHING OF COURSE «PEDAGOGICS»

In theses reasonable possibility of using art films while studying certain topics course «Pedagogics». It is noted that the use of high-quality films activates creative thinking, promotes skills of analysis and introspection future teachers.

Коли у сучасній системі освіти використовують фільми й відеосюжети, послуговуються переважно спеціально відзнятими матеріалами (записами масових заходів, присвячених окремим питанням; відеороликами й відеозвітами, зробленими як конкретне творче завдання тощо). Рідше

застосовують документальні фільми чивідеоекції. Не оминула ця тенденція і викладання педагогічних дисциплін у вищій школі. Але не менш цікавим і доречним дидактичним матеріалом може стати не навчальне, не науково-популярне, а «банальне», «розважальне» кіно.

Художній фільм – це твір мистецтва, «кінокартина, що відтворює дійсність в художніх образах» [1, с. 169]. Перші фільми (роботи братів Люм'єр та їхніх сучасників) були своєрідним видовищем, атракціоном. Режисерувати сцени почав Жорж Мельєс (1861-1938). До 1920 року тривала «епоха німого кіно», коли фільми виходили на екрани без синхронно записаного звуку. Пізніше з'явилися нові засоби виразності: актори могли говорити, а настрій – передаватися через звуковий супровід. Сучасні художні фільми неможливо уявити без спецефектів, 3D та інших способів впливу на глядача.

З погляду теорії педагогіки художні фільми – це аудіовізуальні засоби навчання. Їх доречно використовувати під час застосування відеометоду для «формування нових знань, їх контролю, закріплення, узагальнення, систематизації» [3, с. 160]. У практиці вищої школи художні фільми частіше всього застосовуються при вивченні іноземної мови «як засіб збагачення лексичного запасу студентів та розвитку окремих навичок усного мовлення», а також «як з форма комунікації, що надає можливість вивчати іноземну мову через багатство соціокультурної інформації» [2, с. 67].

Проте, художні фільми можна застосовувати на лекційних, семінарських і лабораторних заняттях з педагогіки як один із найефективніших засобів навчання. Якщо обирати якісні стрічки, вони справляють доволі сильне естетичне враження, реалізується зв'язок із «позанавчальним» життям студентів, активізується життєвий досвід, адже матеріал торкається їхніх інтересів та захоплень, розширюється кругозір і здійснюється виховання майбутніх педагогів. Крім того, у багатьох фільмах майстерно зображені різні виховні й дидактичні проблеми, відтворені цікаві педагогічні ситуації. Таким способом «розбивається» певна монотонність, усталеність, формальність навчального процесу.

Обираючи для перегляду певний художній фільм, викладач повинен звернути увагу на кілька моментів:

– час випуску й пов'язані з ним технічні характеристики кінострічки та можливості її відтворення (чи зрозуміла мова титрів – для старих фільмів, чи є 3D окуляри та інша відповідна техніка – для сучасних);

– «історичне тло» кінокартини (наскільки студенти орієнтуються в реаліях життя, яке показане у художньому фільмі);

– «художня вартість» фільму;

– тематика (чи підходить для обговорення певної теми);

– жанр художнього фільму (важко уявити, наприклад, застосування в навчальних цілях жахів, трилерів і порно).

Художні фільми, що згадані нижче, вибрані авторкою з-поміж запропонованих на освітньому порталі «Педагогічна преса» (<http://pedpresa.ua>) – «Учитель повинен бути актором. ТОП-20 найкращих

фільмів про педагогів» (публікація від 10.06.2015), а також враховуючи власні естетичні смаки. Як засіб навчання вони були використані під час викладання курсу «Педагогіка» на факультеті філології та журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка у 2015-2016 навчальному році.

1. «*Спілка мертвих поетів / Dead Poets Society*» (Пітер Вір, США, 1989). Обговорення цієї кінострічки допоможе студентам самим собі відповісти на запитання: Яка роль вчителя у суспільстві? Чи є педагогіка важливою наукою? Які течії та галузі педагогіки актуальні сьогодні? Які функції повинен виконувати сучасний учитель?

2. «*Посмішка Мони Лізи / MonaLisaSmile*» (Майк Ньюел, США, 2003). Цей фільм дасть можливість майбутнім педагогам задуматися про труднощі вибору конкретних методів виховання у певній ситуації, продемонструє важливість педагогічного такту і вміння діяти нестандартно, не піддаватися стереотипам, стимулюватиме творче мислення.

3. «*Зірочки на землі / Taare Zameen Par*» (Аамір Хан, Індія, 2007). Основна теза, яку майбутні педагоги мають засвоїти після обговорення кінострічки: немає «застарілих» і «неактуальних» методів навчання, є певна ситуація, вчитель і дитина, від цього потрібно «танцювати».

2. «*Доживемо до понеділка / Доживем до понедельника*» (Станіслав Ростоцький, СРСР, 1968). Чи можливий об'єктивний контроль у навчальному процесі? І чи потрібен? Які методи і форми контролю можна вважати оптимальними? Які підводні камені чекають майбутніх учителів у процесі фахової діяльності, зокрема, контрольно-корекційного її аспекту? Ці запитання, навіяні художнім фільмом, можливо, допоможуть і викладачу поглянути по-іншому на власну діяльність.

5. «*Король говорить! / The King's Speech*» (Том Гупер, Велика Британія, США, Австралія, 2010). Після перегляду цієї кінострічки педагог може ініціювати обговорення запитань: Що потрібне сучасному українському вчителю: інноваційна діяльність чи «звичайне» фахове самовдосконалення? На які показники (крім успішності та вихованості учнів) орієнтуватися вчителю-початківцю, оцінюючи власну фахову діяльність? Як зробити так, щоб педагогічні інновації стали не самоціллю, а засобом?

Таким чином, використання кінострічок, що репрезентують цікаві аспекти життя школи та людських взаємин, під час вивчення окремих тем курсу «Педагогіка» є не просто можливим, а й доволі доречним, необхідним. Відеометод сприяє реалізації принципів доступності, емоційності та наочності у навчанні. Застосування художніх фільмів активізує творче мислення, формування навичок аналізу й самоаналізу майбутніх учителів.

ЛІТЕРАТУРА // LITERATURA // REFERENCES

1. Словник української мови: в 11 т. / [ред. коллег. І. К. Білодід (голова) та ін.]. – К.: Наукова думка, 1970 – 1980. – Т. 11: Х – Ї [ред. коллег. І. К. Білодід (голова) та ін.]. – К.: Наукова думка, 1980. – 700 с.

2. Трикашна Ю. І. Використання автентичних художніх фільмів у процесі формування соціокультурної компетенції у майбутніх філологів /

Ю. І. Трикашна // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2011. – № 8. – С. 65–67.

3. Чайка В. М. Основи дидактики. Тексти лекцій і завдання для самоконтролю : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В. М. Чайка. – Тернопіль: ТНПУ, 2008. – 350 с.

Гарбузенко Л. В. (*Кропивницький, Україна*)

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА**

У тезах обґрунтовано доцільність професійної підготовки майбутніх вчителів образотворчого мистецтва в ракурсі національної стратегії розвитку освіти.

Garbuzenko L. (*Kropyvnytskyi, Ukraine*)

PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE ART TEACHERS

Theses substantiate expediency of future fine art teachers training from the perspective of the national education development strategy.

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр. з-поміж основних напрямів державної освітньої політики надає пріоритети реформуванню системи освіти на основі філософії «людиноцентризму», модернізації структури, змісту й організації освіти на засадах компетентнісного підходу, підвищенню якості освіти на інноваційній основі.

Професійна освіта майбутніх учителів образотворчого мистецтва за своєю функцією є соціокультурною технологією формування знань, умінь, навичок, узагальнених способів розумових і практичних дій, що забезпечують успішність соціальної, трудової, художньо-прикладної діяльності.

Концептуальні засади індивідуалізованої мистецької освіти та мистецької фахової підготовки полягають у розкритті природи та умов реалізації особистісно-розвивальних функцій навчально-виховного процесу вищої школи, у визначенні цільових, змістових та процесуальних характеристик системи підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва [1, 2].

Нормативні характеристики, стандарти професійної підготовки і професійного становлення є відповідними тим методологічним засадам, які закладені в теорію і практику вищої освіти, зокрема, професійної художньо-педагогічної підготовки вчителів мистецьких дисциплін. Виходячи з цього, фахівець, майбутній учитель образотворчого мистецтва, набувши практичну підготовку, повинен бути готовим кваліфіковано проводити методичну, творчу роботу, забезпечувати процес естетичного виховання і розвиток